

Tips voor het beheren van je voedselbos..

Aanplanten

- Je hoofdzakelijke aanplant doe je natuurlijk niet meer tijdens het beheer maar in de aanlegfase. Bij beheer kan je wel planten vervangen, als er iets dood gaat of wanneer je een fout hebt gemaakt in het ontwerp.
- Aanplanten van vervangende of extra planten kan je het beste doen in de rustperiode van de plant. Voor de meeste planten is dit vanaf de herfst, dit kan je daarna tot en met eind mei voortzetten. Enkel in perioden met vorst in de grond kan je tijdelijk niet planten. Planten zoals oerprei, daslook, etc. kan je verplanten, wanneer ze bovengronds niet aanwezig zijn (bij oerprei is dit enkel in de zomer en aardbeien het beste in augustus).
- Bescherm - indien en zolang dit nodig is - de stam van bomen tegen vraat of schuren van reeën en hazen. Dit kan door hout en gaas, stekelige onder-begroeiing of een meidoornhaag rondom je perceel. Ook kan je bijvoorbeeld laag groeiende takken bij fruitbomen niet snoeien, waardoor de stam wordt beschermd. Ook kan je de stam onaantrekkelijk smakend maken door deze met hertshoornolie in te smeren.

Paden

- Onderhoud je paden volgens je ontwerp.
- Paden met dood organisch materiaal erop zoals stro, karton of houtsnippers moeten worden bijgevuld wanneer ze te dun worden.
- Paden met een levende begroeiing zoals een mix van traag groeiende grassen of kruiden moeten worden gemaaid of op een andere manier worden bijgehouden, zodat ze niet uitzaaien naar de rest van je voedselbos.
- Mogelijk hinderlijk onkruid moet worden verwijderd.
- Door het veelvuldig belopen van paden en natuurlijke schaduwvorming - door het ouder worden van je voedselbos - wordt het ook mogelijk om onderhoudsvrije paden te krijgen waar enkel tredplanten het overleven.

Snoeien

- Maak ruimte in fruitbomen voor een grotere opbrengst, door dode taken en takken die tegen elkaar schuren te verwijderen.
- Haal alle boompjes en struiken die spontaan groeien en hinder kunnen veroorzaken weg.

Water

- In een voedselbos creëer je een eigen ecosysteem, daar hoort ook water bij. Dus het onderhoud van een waterpartij of vijver is ook nodig. Als je niks doet groeit deze, tenzij het groot genoeg is, dicht.

Ongewenste kruiden

- Wat ongewenste kruiden zijn voor de één, is een lekkere kop thee voor de ander. Je kunt hier twee opties in kiezen. Of je gaat actief bezig met het verwijderen van eikjes, berken, distels, brandnetels, ridderzuring. Dit kan door te maaien. Of je wacht af of planten zoals distels, brandnetels en zuring vanzelf verdwijnen uit je voedselbos en je grijpt enkel in wanneer de onkruiden hinder veroorzaken voor je gewenste planten of bij het oogsten.
- Gevaarlijk onkruiden, zoals de grote berenklaauw en Japanse duizendknoop moet je in de aanlegfase rigoureus verwijderen door ze uit te spitten. Zodra je voedselbos eenmaal aanslaat is het veel moeilijker voor deze planten om voet aan de grond. Ook is het lastiger om ze weg te krijgen zonder de bodemstructuur of wortels van nabij groeiende planten te beschadigen.

Open ruimte

- Open ruimte kan je tijdelijk opvullen (bijvoorbeeld met pompoenen, courgettes, rabarber, asperges, etc.).

Natuurlijke bestrijding

- Heb je bij je ontwerp rekening gehouden met voldoende nest- en schuilgelegenheid voor roofdieren zoals vogels, egels, amfibieën, insecten, etc. i.v.m. natuurlijke bestrijding? De belangrijkste onderhoudsmaatregel is dan vooral niets doen. Dat wil zeggen; dus niet winterklaar maken van je tuin, geen bladeren of takken van de grond halen, dode takken wegsnoeien etc. Ruigte en een diverse biomassa is uitermate belangrijk en allerlei dieren kunnen er in schuilen of nestgelegenheid vinden.
- Als je in je observatiefase ziet dat er in de directe omgeving van je voedselbos niet voldoende oude bomen of andere plekken met holen zijn, kan je zelf voor nestgelegenheid zorgen. In je ontwerpfase houd je dan rekening met plekken voor een uilenkast, roofvogelkast en gewone kleine nestkastjes in verschillende soorten en maten. In het beheer is het dan enkel je taak om af en toe de nestkasten schoon te maken, maar zelfs dit is niet voor alle vogels noodzakelijk.